

vităte, militind cu talent și pasiune pentru propagarea și popularizarea creației clasice și contemporane din dramaturgia română și maghiară, precum și a celor mai de seamă valori ale dramaturgiei universale. Expresie a politicii naționale juste a Partidului Comunist Român, de asigurare a celor mai propice condiții pentru afirmarea în condiții de deplină egalitate în toate domeniile de activitate a tuturor celor ce muncesc în patria noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — cele două secții ale Teatrului de Stat din Oradea conducă armonios, frățește, aducându-și contribuția, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, la educarea socialistă a muncilor în spiritul concepției materialiste despre lume și viață, al normelor eticii și echității socialiste, militind pentru întărirea prieteniei și frăției dintre oamenii muncii români și maghiari, a colaborării și unității lor în opera de făurire a noii orînduirii, de înflorire a patriei socialiste — Republica Socialistă România.

Apreciind activitatea și realizările obținute pînă în prezent, vă adreșez, dragi tovarăși, chemarea de a acționa și în viitor, tot mai hotărît, pentru promovarea lămură a politicii profund umane a partidului și statului nostru, de unitate, egalitate deplină, solidaritate și frăție între toți oamenii muncii. Incadrîndu-vă plenar în eforturile întregului nostru popor, faceți totul ca Teatrul de Stat din Oradea, împreună cu toate instituțiile cultural-artistice din patria noastră, să aducă o contribuție cît mai însemnată la dezvoltarea și înflorirea vieții spirituale a poporului, la formarea și educarea omului nou, constructor al socialismului, la înfăptuirea concretă, în viață, a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea, a marelui Program al partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Avînd convingerea că această aniversare va constitui pentru colectivul teatrului dumneavoastră un imbold de a-și pune și mai hotărît întreaga capacitate de creație în slujba artei și culturii socialiste, vă urez, dragi tovarăși, succese tot mai mari în activitatea viitoare, multă sănătate și fericire !

NICOLAE CEAUȘESCU

La Teatrul de Stat din Oradea

La sfîrșitul lunii ianuarie, Oradea a sărbătorit 50 de ani de la înființarea primului său teatru profesionist în limba română.

La manifestarea aniversară — desfășurată sub semnul unității spirituale care leagă astăzi, într-o nobilă comuniune de simțiri și gânduri, pe toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de naționalitate — au luat parte reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, personalități ale vieții culturale și artistice orădene, invitați din partea unor instituții de artă din țară, precum și un număr public. Tovarășul Gheorghe Blaj, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Bihor al P.C.R., președintele Consiliului popular județean, a dat citire mesajului adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu instituției sărbătorite.

S-a dat citire Decretului prezidențial prin care se conferă Teatrului de Stat din Oradea Ordinul „Meritul cultural” clasa I. Mesajul și decretul au fost primite de către cei prezenți cu o deosebită satisfacție, exprimată prin îndelungi aplauze.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, a fost adoptat textul unei telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, în care se spune :

„(...) Astăzi, sub zodia înmînăsoasă a socialismului, cînd porțile culturii sînt larg deschise pentru toți oamenii muncii, gândurile noastre fierbinți se îndreaptă, în semn de omagiu, către Partidul Comunist Român, către dumneavoastră, mult stimate tovarășe secretar general, personalitate prominentă a lumii contemporane, militant neobosit pentru cauza păcii și socialismului pe planeta noastră, al cărui exemplu ne călăuzește în tot ceea ce cutezăm și înfăptuim.

Înalta apreciere pe care ați dat-o activității Teatrului

de Stat din Oradea este pentru noi toți un prilej de legitimă mîndrie, dar, în același timp, ea ne obligă să punem și mai exemplar talentul, dăruirea și pricepera noastră la temelia unei noi calități, făcînd ca mesajul artei să ajungă, cu o forță mereu proaspătă, la inimile oamenilor muncii, mobilizîndu-i în marea operă de edificare a României socialiste.

Vă asigurăm, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că nu vom precupeți nici un efort pentru a duce mai departe bunele tradiții ale teatrului orădean, că vom face din el o tribună de idei avansate și un focar de înaltă educație patriotică pentru ridicarea necontenită a prestigiului culturii scumpei noastre patrii : Republica Socialistă România”.

Evenimentul aniversar a putut avea loc în atmosfera de puternică emulație a valorilor naționale de după Marea Unire din 1918, cînd forțele creatoare ale românilor trau-

(Continuare la p. 4)

silvăneni — cu rădăcini multiseculare — au cunoscut firească vitalizare a eliberării de sub călcâiul habsburgic. Înființarea unui teatru la Oradea n-a fost, totuși, un lucru ușor. O seamă de entuziaști, majoritatea căliți în focul luptelor naționale de dinainte de 1918, grupați acum în asociația „Vestul Românesc”, au susținut cu tenacitate ideea, bucurându-se de sprijinul unor oameni luminați, personalități ale culturii românești, cu influență în viața politică. Prima bătaie de gong, vestind nașterea „Teatrului de Vest”, s-a auzit la 13 octombrie 1928, când s-a jucat *Fintina Blanduziei*, cu marele Zaharia Bărsan în rolul lui Iorațiu.

Înființarea unui teatru românesc stabil la Oradea era înnumărarea unei tradiții născute în secolul trecut. „Societatea de leptură” condusă de Alexandru Roman încurajă organizarea unor spectacole de diletanți; unul dintre scopurile sale fiind

de a dovedi că „limba noastră cea străbună, pentru a cărei păstrare află singe românești s-a vărsat, este o limbă volubilă (...) delicată, ușoară de rostit și dulce sunătoare”. Formații de diletanți au activat fără întrerupere, interpretând cu precădere serieri ale celui ce avea să fie animatorul vieții teatrale nu numai din Oradea, ci din întreaga Transilvanie — Iosif Vulcan —, a cărui revistă devenise și organul oficial al „Societății pentru crearea unui fond de teatru românesc în Ardeal”. Memorabile vor rămâne și turneele unor trupe de peste Carpați. Primul eveniment de acest fel s-a petrecut în 1871, fiind Mihail Pascaly și trupa sa au sosit în turneu la Oradea, presa vremii depunând mărturie că „...efectul fu mare și teatrul plin, încît mulți nici nu-și căpătară loc”. Alte turnee cu mare ecou au fost cel al trupei lui A. P. Bănuț (1912) și al celei a lui Victor Antonescu (1913), trupă din care făceau parte cele-

brii Ion Brezcanu și Maria Ciucurescu. S-au pornit atunci spre Oradea, din satele Bihorului, mii de oameni, îmbrăcați în costume naționale și fluturînd steaguri tricolore.

În anii imediat următori Marii Uniri, Teatrul Național din Cluj a susținut aici stagioni permanente, iar trupele de diletanți s-au înmulțit, unii dintre membrii lor evoluînd pe scenă, după 1928, alături de cei 12 actori ai Teatrului de Vest. Sub aspectul continuității trupei profesionale însă, această viață avea să fie destul de zbuciumată. Întreruptă din considerente bugetare, apoi ca urmare a ogoșului dictat de la Viena, ea va intra pe o albie firească și stabilă abia în 1955, când Teatrul de Stat din Oradea a început să funcționeze cu cele două secții ale sale — română și maghiară — întruchipare vie a politicii partidului și statului nostru în domeniul culturii.

Dumitru Chirilă

(Continuare de la p. 3)

Colectivul constituit acum un sfert de veac este rodul eforturilor artistice ale unui grup de entuziaști animatori. Prin înființarea sa a fost realizat un vechi vis al oamenilor muncii de naționalitate maghiară, al celor care, cot la cot cu muncitorii români, au luat parte activă la lupta antifascistă și la reconstrucția țării.

Anii care au trecut au fost ani de muncă susținută, concretizată într-un număr impresionant de montări. Spectacole și creatori reprezentînd instituția s-au distins în confruntări de anvergură națională.

Afirmarea tinerilor actori este un rezultat al preocupării pentru înprospătarea ritmică a trupei cu absolvenți ai învățămîntului teatral, precum și al inițiativei

de a colabora cu numeroși regizori; viziuni creatoare și stiluri de lucru diferite s-au completat fericit, întru formarea unui bun, omogen nivel profesional.

Expresia modului cum teatrul își gîndește menirea este, firește, repertoriul; promovînd, cu precădere, dramaturgia inspirată din realitățile României socialiste, scena maghiară a reprezentat și numeroase opere clasice ale literaturii maghiare. Paralel cu montările de pe scena mare, teatrul desfășoară activități diverse, integrîndu-se climatului de efervescență culturală generat de Festivalul național „Cîntarea României”. Toate acestea se finalizează în relația cu publicul, care gustă diversitatea și caracterul accesibil al spectacolelor și, în același timp, apreciază seriozitatea și consecvența investiției culturale.

Armonioasa evoluție a teatrului, progresele și succesele sale stau mărturie aplicării în practică a principiilor politicii partidului nostru în problema națională; așa cum mărturie stă întreaga viață social-culturală a Timișoarei, oraș în care se exprimă artistic românii, maghiarii, germanii și sîrbii. Colectivele instituțiilor de spectacole (Teatrul Național, Opera Română, Teatrul Maghiar de Stat, Teatrul German de Stat) muncesc laolaltă. Conlucrarea noastră se traduce în relații artistice directe, în schimburi de idei, în acțiuni organizate în comun, în colaborarea forțelor actoricești și regizorale la spectacole. Nimic mai firesc — de vreme ce cu toții ne străduim pentru același scop.

Doina Popa